

en, da leven in bepaalde stoffelijke kernen wil wonen. Er is geen dufus leven op de aarde, doch er zijn klompen levende stof, die zich op hun beurt weer tot klompen van andere orde samenvoegen. Dit streven naar individualisatie is evenzeer een scheppingsprincipe als de samenballing van physische energie tot electronen, atomen en sterren. Ze is echter in wezen juist omgekeerd, n.l. geen samenballing, doch ontluiking. (Zie Hoofdstuk 4).

Het best zijn wij ingelicht over de levens-eenheden van onze orde, die wij gewoonlijk biologische individuen noemen. We herkennen ze aan de levensverschijnselen, n.l. door de stofwisseling, waarbij ze ondanks de stoffelijke verandering toch dezelfde blijven, hun gevoeligheid, hun beweeglijkheid, hun voortplanting.

Over den bouw, die hier een grondslag ligt, weten we door Driesch c.s. reeds de hoofdzaak. Het mag in onzen kring hiervan veel bekend verondersteld worden. Het leven de uitkomst samenvatten: Een organisme is wat een mechanisme, doch een, waarbij het plan in de deelen ligt, en niet meer dan deelen zijn. En als er een deel verloren gaat, vult het geheel dat deel weer aan, dus ook de deelen zijn in het geheel. Het levensprincipe in een organisme is dus één en toch weer verspreid over alles. Een cel van een plant is potentieel een geheele plant en kan dat ook werkelijk worden. Omgekeerd is reeds in de eerste bevruchte eicel vastgelegd, dat de haren op een blad van een woudreus een bepaald aantal celletjes van bepaalden vorm zullen hebben. Voor dieren geldt hetzelfde.

Bij het worden van den vorm bemerken we dit krachtcentrum vooral als krachtenuitstralend en bij de functie's bemerken we hoe het alle krachten tot zich trekt.

Driesch heeft het principe „entelechie” genoemd. Anderen, die van huis uit een afschuw hebben van het bovennatuurlijke, huijveren van zooiets en drukken het merkwaardige in bouw en functie van een organisme aldus uit, dat ze spreken van „die Ganzheit” als een biologisch centrum en dat de deelen op dat geheel betrokken zijn. Weer anderen beschouwen het levensprincipe niet als iets, dat empirisch gevonden is, doch als een afleiding uit de menschelijke psyche en noemen het „psychoïd”.

De genoemde inzichten zijn gewoonlijk gewonnen door werk over embryonen en lagere dieren. De volwassen hogere dieren hadden te voren vooral aanleiding gegeven tot ontleding van het mechanisme, waardoor men wel veel verklaard had, doch het oog op het geheel gewoonlijk verloren had. Zodoende dacht men tenslotte, dat het mechanisme primair was. En het is juist andersom!